

3 ARALIK DÜNYA ENGELLİLER GÜNÜ'NDE ANLATAN ELLER BELEDİYELERİ UNUTMADI

BELEDİYELER VE ENGELLİLERE YÖNELİK HİZMETLERİ

Anlatan Eler

3 Aralık 2020
İstanbul, Türkiye

GİRİŞ

İçişleri Bakanlığı tarafından 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununa dayanılarak çıkarılan ve 16.08.2006 tarih ve 26261 sayılı resmi gazetede yayımlanan "Büyükşehir Belediyeleri Engelli Hizmet Birimleri Yönetmeliğine" göre, büyükşehir belediyesi ve mücavir alanları içerisinde yaşayan engellilerin, toplum hayatına katılımını kolaylaştıracak ve toplumsal fırsatlardan engelli olmayan diğer bireyler gibi eşit faydalanmalarını sağlamak üzere; büyükşehir belediyelerinde engellilerle ilgili bilgilendirme, bilinçlendirme, yönlendirme, danışmanlık, bakım, sosyal ve mesleki rehabilitasyon hizmetleri verecek olan engelli hizmet birimlerinin kurulmasını zorunlu tutmaktadır.

Anlatan Eller olarak Türkiye'deki 81 il belediyesi ve 908 ilçe belediyesinin engellilere dair var olan birimleri, merkezleri, yaptığı çalışmaları ve 3 Aralık Dünya Engelliler Günü ile ilgili olan söylemleri araştırdık.

GİRİŞ

“Belediyeler ve Engellilere Yönelik Hizmetleri” başlığı altında yapılan bu araştırmada belediyelerin internet siteleri incelenmiş ve araştırılan belediyenin müdürlüklerinin yönetmeliklerine bakılmıştır. Yönetmelikler içerisinde “engelli” kelimesi taranmıştır. Söz konusu anahtar kelime yönetmelik içerisinde yer alıyorsa yapılan çalışmalara bakılmış ve engellilere yönelik hizmet birimi, proje, çalışma ayrı bir birim müdürlüğü / şefliği araştırılmıştır.

Belediyenin yönetmelik gereği çalışma hizmeti bulunuyorsa söz konusu belediye araştırma çalışmasına “Engellilere Yönelik Hizmet veriyor.” ibaresi altında araştırmaya dahil edilmiştir.

HAKKINDA

Araştırılan belediyenin yönetmeliğinde “engelli” kelimesi geçiyor fakat yönetmelikte olmasına rağmen hiçbir çalışma yapmıyorsa söz konusu belediye “Engellilere Yönelik Hizmet vermiyor.” ibaresi altında araştırmaya dahil edilmiştir.

Anlatan Eller tarafından yapılan bu araştırma çalışması belediyelerin toplumun duygusal yönlerini harekete geçirici bakış açısını ve söylemlerini ortadan kaldırmayı amaçlamaktadır. Ortaya dökülen tablo yardım temelli hizmetlerin doğrudan hak temelli bakış açısıyla değişmesinin gerekliliğini göstermektedir.

İL BELEDİYELERİ VE ENGELLİLERE YÖNELİK HİZMETLERİ

81 il içerisinde 30 Büyükşehir belediyesinin hepsinde Engellilere Yönelik Hizmet verilmektedir. Bu hizmetler farklı daire başkanlıkları tarafından yapılmaktadır.

**“TÜRKİYE’DEKİ
İL BELEDİYELERİNİN
YÜZDE 51’İNDE ENGELLİLERE
YÖNELİK HİZMET VAR”**

Aşağıdaki tabloda 30 Büyükşehir belediyesinde var olan Engellilere Yönelik Hizmetlerin bağlı olduğu kurum ismi ve o isimle çalışmalarına devam eden belediye sayıları verilmiştir.

BİRİM ADI / BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE SAYISI

Çocuk Yaşlı Ve Engelliler Şube Müdürlüğü **1**

Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı Engelli Hizmetleri **1**

Engelli Hizmetleri Şube Müdürlüğü **8**

Engelli Koordinasyon Merkezi **1**

Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Şube Müdürlüğü **4**

Engelliler Koordinasyon Şube Müdürlüğü **1**

Engelliler Müdürlüğü **1**

Engelliler Şube Müdürlüğü **2**

Engelliler ve Rehabilitasyon Şube Müdürlüğü **2**

Engelliler ve Sağlık Hizmetleri Daire Başkanlığı **2**

Kültür Ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı **1**

Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı **2**

Sosyal Hizmetler Şube Müdürlüğü **3**

Sosyal Hizmetler ve Engelliler Şube Müdürlüğü **1**

Büyükşehirler haricinde 51 il belediyesi içerisinde 11 il belediyesinde engellilere yönelik farklı birimler altında sosyal hizmetler gerçekleştirilmektedir.

Aşağıdaki tabloda 11 il belediyesinde var olan Engellilere Yönelik Hizmetlerin bağlı olduğu kurum ismi ve o isimle çalışmalarına devam eden belediye sayıları verilmiştir.

BİRİM ADI / İL BELEDİYE SAYISI

Destek Hizmetleri Müdürlüğü **1**

Engelli Hizmetleri Birimi **1**

Engelliler Koordinasyon Merkezi **3**

Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü **4**

Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü **2**

81 il belediyesinin içerisinde 40 il belediyesinin web sitesinde engellilere yönelik çalışmalar yapan birim yönetmeliğine veya projeye rastlanmamıştır.

İLÇE BELEDİYELERİ VE ENGELLİLERE YÖNELİK HİZMETLER

908 ilçe belediyesinden 107 ilçe belediyesi müdürlük, birim, merkez, hizmet çatıları altında Engellilere Yönelik Hizmet vermektedir.

Aşağıdaki tabloda 107 ilçe belediyesinde var olan Engellilere Yönelik Hizmetlerin bağlı olduğu kurum ismi ve o isimle çalışmalarına devam eden belediye sayıları verilmiştir.

BİRİM ADI / İLÇE BELEDİYE SAYISI

Aile Kadın Destekleme ve Engelliler Merkezi **1**

Engelli Birey Hizmetleri **1**

Engelli Danışma Birimi **1**

Engelli Destek Birimi **1**

Engelli Eğitim ve Sosyal Yaşam Merkezi **1**

Engelli Hakları Birimi **1**

Engelli Hakları Danışmanlık Merkezi **1**

Engelli Hizmetleri Birimi **12**

Engelli Koordinasyon Merkezi **12**

Engelli Masası **3**

Engelli Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezi **1**

Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Bürosu **1**

Engelli ve Yaşlı Koordinasyon Merkezi **1**

Engelli Yaşam Birimi **2**

Engelliler Birimi **5**

Engelliler Danışma ve Koordinasyon Merkezi **3**

Engelliler Eğitim ve Sosyal Yaşam Kampüsü **1**

Engelliler İletişim Merkezi **1**

Engelliler Koordinasyon Merkezi **3**

Engelliler Kültür ve Eğitim Merkezi **1**

Engelliler Meclisi **1**

Engelliler Merkezi **8**

Engelliler Rehabilitasyon Merkezi **1**

Engelliler Sarayı **1**

Engelliler Şefliği **1**

Engelsiz Koordinasyon Merkezi **1**

.....

BİRİM ADI / İLÇE BELEDİYE SAYISI

Engelsiz Masa **1**

Engelsiz Sosyal Hizmet Merkezi **1**

Engelsiz Yaşam Merkezi **10**

Engelsiz Yaşam ve Dayanışma Merkezi **1**

Gönül Elleri Çarşısı **1**

Katılımcılık ve Eşitlik Komisyonu **1**

Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü **7**

Sağlık İşleri Müdürlüğü **2**

Sosyal Destek Hizmetleri Müdürlüğü **2**

Sosyal Hizmet ve Yardım Müdürlüğü **1**

Sosyal Hizmetler Birimi **2**

Sosyal Yardım Hizmetleri **1**

Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü **11**

908 ilçe belediyesinin içerisinde 737 ilçe belediyesinin Engellilere Yönelik Hizmetlerinin yapıldığı herhangi bir birim adı veya yönetmeliğe rastlanmamıştır.

64 ilçe belediyesinin web sitesinde ya bilgi bulunamamış ya da web site bağlantısı çalışmamıştır. (Web sitesi yapım aşamasındadır.)

İL BELEDİYELERİ VE ENGELLİLER GÜNÜ HABERLERİ

81 il içerisinde 30 Büyükşehir belediyesinin hepsinde Engellilere Yönelik Hizmet verilmektedir. Bu hizmetler farklı daire başkanlıkları tarafından yapılmaktadır.

30 Büyükşehir belediyesinin web sitesinde yer alan haberler bölümü içerisinde 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne (2019 yılı için) yönelik paylaşılan haberler incelenmiştir. 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'nde belediyelerin söylemleri ve günü "kutlama" çerçevesi adı altında ele alıp almadıklarına bakılmıştır.

30 Büyükşehir belediyesinin içerisinde;

- 21 belediye kutlama mesajı paylaşmış,
- 5 belediye herhangi bir paylaşımda bulunmamış,
- 4 belediye ise farkındalık çalışması gerçekleştirmiştir.

Büyükşehirler haricinde 51 il belediyesi içerisinde 11 il belediyesinde engellilere yönelik farklı birimler altında sosyal hizmetler gerçekleştirilmektedir.

11 il belediyesinin web sitelerinde var olan haberler bölümü içerisinde 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne (2019 yılı için) yönelik paylaşılan haberler incelenmiştir. 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'nde belediyelerin söylemleri ve günü "kutlama" çerçevesi adı altında ele alıp almadıklarına bakılmıştır.

11 il belediyesi içerisinde;

- 2 belediye kutlama mesajı paylaşmış,
- 3 belediye herhangi bir paylaşımda bulunmamış,
- 6 belediye yaptıkları çalışmaları paylaşmıştır.

**“ENGELLİ BİRİMİ OLAN İL
BELEDİYELERİNİN YÜZDE 56'SI 3
ARALIK DÜNYA ENGELLİLER
GÜNÜ'NDE SADECE KUTLAMA
MESAJI PAYLAŞIYOR!”**

Engellilere yönelik hizmet veren birimi olmayan 40 il belediyesi içerisinde;

- 17 belediye kutlama mesajı paylaşmış,
- 13 belediye herhangi bir paylaşımında bulunmamış,
- 10 belediye gelecek projelerini paylaşmıştır.

**“ENGELLİ BİRİMİ OLMAYAN
İL BELEDİYELERİNİN
YÜZDE 42.50’Sİ 3 ARALIK
DÜNYA ENGELLİLER GÜNÜ’NDE
KUTLAMA MESAJI PAYLAŞIYOR!”**

İLÇE BELEDİYELERİ VE ENGELLİLER GÜNÜ HABERLERİ

907 ilçe belediyesinin web sitesinde yer alan haberler bölümü içerisinde 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne (2019 yılı için) yönelik paylaşılan haberler incelenmiştir. 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'nde belediyelerin söylemleri ve günü "kutlama" çerçevesi adı altında ele alıp almadıklarına bakılmıştır.

908 ilçe belediyesinden 107 ilçe belediyesi müdürlük, birim, merkez, hizmet çatıları altında Engellilere Yönelik Hizmet vermektedir.

107 ilçe belediyesinin içerisinde;

- 52 belediye kutlama mesajı paylaşmış,
- 21 belediye herhangi bir paylaşımında bulunmamış,
- 28 belediye yaptıkları çalışmalarını paylaşmıştır.

ENGELLİ BİRİMİ OLAN İLÇE BELEDİYELERİNİN YÜZDE 49’U 3 ARALIK DÜNYA ENGELLİLER GÜNÜ’NDE SADECE KUTLAMA MESAJI PAYLAŞIYOR!”

64 ilçe belediyesinin web sitesine erişim olmadığı için 64 belediyenin 3 Aralık Dünya Engelliler Günü ile ilgili yayınladığı mesajlara ulaşamamıştır.

737 ilçe belediyesinde doğrudan engellilere yönelik hizmet veren birim yönetmeliği bulunamamıştır.

737 ilçe belediyesi içerisinde;

- 180 belediye kutlama mesajı paylaşmış,
- 494 belediye herhangi bir paylaşımında bulunmamış,
- 43 belediye gelecek projelerini aktarmış, farkındalık çalışmalarından, hizmet araçlarından bahsetmiş,
- 20 belediye engellilere yönelik yaptığı sosyal yardımları paylaşmıştır.

BELEDİYELERİN 3 ARALIK DÜNYA ENGELLİLER GÜNÜ SÖYLEMLERİ

3 Aralık Dünya Engelliler Günü ile ilgili haber paylaşan il ve ilçe belediyelerin haberlerinde sıklıkla kullandığı haber manşetleri aşağıdaki gibidir:

- "Her insan bir engelli adayıdır!"
- "Hayatı paylaşmaya engel yok!"
- "Engellilere moral oluyoruz!"
- "Tohum toprağa, engelli topluma emanettir!"
- "Büyükşehir engellileri unutmadı!"
- "En büyük engel sevgisizliktir!"
- "Engellilere saygı, onlara yaşam sevinci verir!"
- "Engellilerin yanındayız!"
- "Bir gün değil, her gün!"
- "Engelli kardeşlerimizi sahiplenmeliyiz!"
- "Engelli bireyler gönüllerince eğlendi!"
- "Engelli vatandaşlarımızı evlerinde ziyaret ettik!"

Özel gereksinimli bireylerin yaşadıkları problemlere çözümler getirmeyen ve sadece yardım temelli çalışan belediyeler öncelikli olarak katılımcı mekanizmalar kurmalı ve “Engelli bireyler gönüllerinçe eğlendi.” demekten vazgeçmelidir.

Kurulan birimler içerisinde, danışma kurullarında, komisyonlarda özel gereksinimli bireyler istihdam edilmedikçe, katılımcı bir yapıdan ve hak temelli çalışmalardan söz edemeyeceğiz. Pek çok kurum ve kişiye örnek olan belediye çalışmaları içerisinde yer alan bu söylemler bir an önce değiştirilmeli, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'nün sadece kutlanan bir gün olduğu algısının topluma empoze edilmesinden vazgeçmelidir.

Hayatın her alanında var olan engellenmiş bireylerin önündeki engelleri “sevgi” ile değil, hak temelli çalışmalar ile kaldırmak mümkündür. Tüm belediyeleri ve belediye çalışanlarını hak temelli çalışmaları araştırmaya davet ediyoruz. Ve gelecek sene 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'nde yardım temelli çalışmalardan hak temelli çalışmalara geçildiğini görmeyi kendimizde bir hak olarak görüyoruz.

